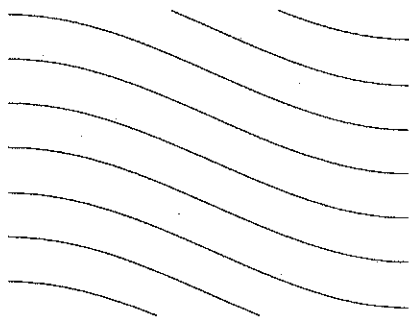

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

JUNIJ 1998/6

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Posvet Programska prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih ● Informiranje in svetovanje, namenjeno odraslim v izobraževanju - srednje šole ● Purnovo potovanje od Ljubljane do Uršlje gore ▲ **UTRINKI IZ SVETA** ● Vseživljenjsko učenje v Veliki Britaniji - izziv za medije, politike, sponzorje... ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Izobraževanje za boljšo zaposljivost ljudi v kraju ● Pridobivanje novih konkurenčnih znanj za brezposelne prodajalce ● Prilagajanje programov pospeševanja zaposlovanja gluhih in naglušnim brezposelnim osebam ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● Izobraževalni program za odrasle, od načrta do izpeljave ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ▲ **OBVESTILA** ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo na prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali te vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojno, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novice v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
 - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemaajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Postavitve in oblikovanje: Iztok Kham.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 1842 560, faks: 061 445 881, el. naslov: maja.korosak@acs-saec.si

ISSN 1408-6484. Naklada 2400 izvodov.

Po mnenju Urada vlade za informiranje št. 23/207-93 z dne 26. 7. 1993 spada bilten Novičke med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Posvet *Programska prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih*

Dvodnevni posvet *Programska prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih*, ki ga je Andragoški center Republike Slovenije organiziral skupaj s Centrom Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, se je v petek, 12. 6. 1998, uspešno zaključil. Udeleženci so oblikovali številne sklepe, ki jih bo Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih upoštevala pri prenovi programov, manjkalo pa ni tudi kritičnih pripomb.

Že številčen odziv na posvet (okoli 200 udeležencev je na posvetu, ki je vključeval plenarni del, delo v skupinah in na okrogli mizi, vztrajalo dva dni) je pokazal, da je vprašanje poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih še kako pomembna tema. Ni mogoče zanikati dejstva, da smo v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami v zaostanku, kar zadeva splošni standard poklicne oziroma strokovne usposobljenosti delovne sile, in tega zaostanka ne bo mogoče nadoknaditi samo z izobraževanjem mladine. Po drugi strani v tem trenutku v Sloveniji uvajamo pomembne programske in strokovne spremembe, ki zanimajo strokovno javnost, obstaja pa tudi skrb, da ne bi v težnji po spremembah podirali tistega, kar se je v praksi izkazalo za dobro.

Ena od pglavitnih ugotovitev posveta, to je pokazala tudi okrogla miza *Učitelj in uveljavljanje prenovljenih programov*, je bila, da je treba poskrbeti za večji strokovni stik med učitelji v izobraževanju odraslih, saj jim njihov status (pri njih gre največkrat le za dopolnilno ali honorarno dejavnost) ne omogoča, da bi se udeleževali podobnih srečanj. Pomembno spoznanje oziroma že kar opozorilo vsem, ki oblikujejo sistemske, programske ali druge strokovne rešitve na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih, je bilo, da je treba vzpostavljati odprt sistem, ki bo omogočal tako horizontalno kot vertikalno prehodnost. Nedostopnost posameznih vrst izobraževanja si morda lahko privoščijo tam, kjer imajo znanja dovolj, pri nas pa je treba vpeljati posebne spodbude, ki bodo odrasle motivirale za izobraževanje.

Kritične pripombe udeležencev glede prepočasnega in nekoordiniranega reševanja nekaterih strokovnih vprašanj so organizatorje posveta spodbudile, da so pozvali Ministrstvo za šolstvo in šport in ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da dejavneje in bolj koordinirano delujeta na področju strokovnega in poklicnega izobraževanja odraslih ter pospešita pripravo tistih sistemskih rešitev, ki še niso oblikovane.

Andragoški center Slovenije in Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje sta se združila pri pripravi vsebinskega dela posveta in upati je, da bo takšno

sodelovanje obstajalo tudi v prihodnje. Povezanost vseh, ki delujejo pri prenovi, je namreč pomembna za to, da bodo spremembe res kakovostne. Šole naj bi izobraževanje odraslih sprejele kot sestavni, in ne le kot dodatni del svoje dejavnosti, saj se, kot je dejal eden od udeležencev, "iz izobraževanja odraslih tudi izobraževanje mladine lahko marsikaj nauči". Na posvetu ni manjkalo tudi opozoril, da se v strokovnih razpravah vse predolgo zadržuje pri podrobnostih, zmanjka pa časa za to, da bi v katalogih znanj dobro preučili vprašanja, zapisana v ciljnih prenovah. Izpostavilo se je tudi vprašanje, kako ob pomanjkanju časa in finančnih sredstev pripraviti dobre izobraževalne programe za učitelje. Brez tega bo namreč prenova projekt, ki ne bo prinesel zaželenih uspehov.

Plenarni del posveta, v katerem so z referati sodelovali predstavniki Andragoškega centra Slovenije (dr. Vida A. Mohorčič Špolar, Olga Drogenik, mag. Tanja Vilič Klenovšek, dr. Angelca Ivančič), Centra RS za poklicno izobraževanje (Vladimir Tkalec, Barbara Kranjc), Gospodarske (Francka Gabron) in Obrtne zbornice Slovenije (Janja Meglič), Strokovnega sveta za poklicno in strokovno izobraževanje (dr. Zdenko Medveš), se je nadaljeval z delom v skupinah.

Skupina za nižje poklicno izobraževanje je opozorila na potrebo po povezanosti med osnovnošolskim in nižjim poklicnim izobraževanjem za odrasle kot tudi na udeležence s posebnimi potrebami. Skupina za srednje poklicno izobraževanje odraslih je poudarila, da morajo biti standardi znanja za mladino in za odrasle enaki, razlike naj obstajajo le v metodološkem pristopu k poučevanju. Zagotovljeno mora biti zunanje preverjanje znanja, pri tem pa upoštevano tudi strokovno znanje odraslih.

Skupina za srednje in tehniško izobraževanje odraslih je izrazila mnenje, da naj bi tovrstni programi obdržali dvojno kvalifikacijo in bi tako omogočali tako zaposljivost kot tudi nadaljevanje študija na univerzi. Zato naj bi ministrstvo za šolstvo delovno gradivo, ki obsega navodila za prilagajanje izobraževalnih programov, poslalo Društvu za izobraževanje odraslih na srednjih šolah, Zvezi ljudskih univerz in zasebnim šolam. Skupina za mojstrske, delovodske in poslovske izpite ter priprave nanje je priporočila, naj bi organizirane priprave na izpite verificirali, izpitne kataloge za poklicna področja, kjer so velike potrebe in je tudi veliko zanimanja udeležencev, pa izdelali takoj.

Za vso poklicno vertikalo v višjem strokovnem izobraževanju naj se nazivi v neinženirskih poklicih (gostinstvu, turizmu) rešujejo celovito. Tudi možnosti prehajanja z višjih šol na strokovno izobraževanje je treba preveriti in izenačiti pogoje predavateljev, ki prihajajo iz gospodarstva, s tistimi iz šolstva. Vsekakor pa je treba pripravo programov razširiti tudi na področja, kjer se je pokazalo zanimanje zanja. Pri tem bi moralo šolsko ministrstvo čim prej opredeliti, kdo bo pristojen za nostrifikacijo diplom enakovrednih šol iz tujine.

Zanimanje udeležencev je vzbudila tudi okrogla miza z naslovom *Učitelj in uveljavljanje prenovljenih programov*. Na njej so s prispevki sodelovali Maša Stavanja z Andragoškega centra Slovenije, Davorin Majkus s Centra RS za poklicno

izobraževanje, dr. Barica Marentič Požarnik s Filozofske fakultete, Marija Tome z Gospodarske zbornice Slovenije, Janja Meglič z Obrtne zbornice Slovenije, Alžbeta Cergol in Jana Špec. Ena prvih ugotovitev je bila, da je značilnost poklicnega izobraževanja socialno partnerstvo, ki razširja krog izobraževalcev, in da je treba poskrbeti za formalnopravni in finančni status vseh strokovnjakov, ki se vključujejo v izobraževalne programe in prihajajo iz delovnega okolja. Pri tem je še vedno odprto napredovanje v nazive, plačilne razrede kot tudi strokovni izpiti. Stalni strokovni razvoj vseh izobraževalcev na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja naj se izloči iz obstoječega sistema stalnega strokovnega izpopolnjevanja. Treba je oblikovati nov sistem v sodelovanju med ACS in CPI, še vedno pa zelo primanjkuje specialnih didaktikov na vseh strokovnih področjih. Niso urejene statusne in finančne možnosti vseh izobraževalcev, ki bodo sodelovali pri izpeljavi programov, predvsem v dualnem sistemu. Zato bi morale posebne delovne skupine pospešeno pripraviti multimedijske komplete in didaktično gradivo za samostojno učenje ter gradivo za učitelje in učence. Učitelji splošnoizobraževalnih predmetov naj bi vsebine bolj prilagajali posamezni stroki, ki bi jo s tem tudi dvignili na višjo raven.

Glede učiteljev so udeleženci okrogle mize še povedali, da bi jih bilo treba motivirati za razvoj in učinkovitejše delo z jasnimi in uporabnimi navodili za prilagajanje poučevanja odraslih, z realnimi normativi za oblikovanje oddelkov, s primernim nagrajevanjem ter s sodobnim in smotrno zasnovanim andragoškim izpopolnjevanjem. Strokovno izpopolnjevanje pa naj bi dopolnjevali programi za osebno rast učiteljev in vseh tistih, ki se vključujejo v izobraževanje, da bi tako znali ustvarjati prijetno in sproščeno učno ozračje.

mag. Maja Korošak, ACS

Informiranje in svetovanje, namenjeno odraslim v izobraževanju – srednje šole

V zadnjih dveh številkah Novičk sem predstavila svetovanje, namenjeno odraslim v izobraževanju, ki ga izvajajo in želijo organizirati v ljudskih univerzah in zasebnih izobraževalnih organizacijah.¹ Tokrat bom predstavila svetovalno dejavnost še v srednjih šolah, ki organizirajo izobraževanje odraslih.

Isti vprašalnik kot za LU in zasebne izobraževalne organizacije smo poslali 100 srednjim šolam, tistim, ki imajo posebno enoto za izobraževanje odraslih, in drugim srednjim šolam, ki so v podatkovni zbirki ACS vodene kot šole, ki imajo organizirano izobraževanje odraslih. Nekatere šole so nam sporočile, da trenutno nimajo organiziranega izobraževanja odraslih. V razpisu za vpis v srednje šole v šolskem letu 1998/99 pa je oddelke za odrasle razpisalo okrog 60 srednjih šol.

Že na tem mestu pa naj izpostavim, da so nam iz nekaterih šol sporočili, da sicer nimajo organiziranega izobraževanja odraslih, da pa posameznikom, če to želijo, omogočijo opravljanje izpitov in jim pri tem tudi pomagajo.

Na vprašalnik je odgovorilo 31 srednjih šol, kar predstavlja okrog 50 % glede na srednje šole, ki imajo zdaj organizirano izobraževanje odraslih.

90 % srednjih šol (28 od 31 srednjih šol), ki so odgovorile na vprašalnik, je tudi navedlo, da se ukvarjajo z informiranjem in svetovanjem v izobraževanju odraslih.

Vrste in obseg informiranja in svetovanja

Z informiranjem se v srednjih šolah v obsegu okrog 30 % ukvarjajo vodje enot za izobraževanje odraslih, administrativni delavci in organizator izobraževanja, drugi strokovni delavci pa manj. Pri tem naj izpostavimo, da so v 30 % srednjih šol navedli, da se z informiranjem občasno ukvarjajo tudi učitelji, mentorji, kar je bilo manj pogosto pri drugih izobraževalnih organizacijah.

S svetovanjem pa se stalno ukvarjajo predvsem vodje enot za izobraževanje odraslih na srednjih šolah in organizator izobraževanja ter manj pogosto kot z informiranjem še učitelji oziroma mentorji.

Deleži tistih, ki se stalno ali občasno ukvarjajo bodisi z informiranjem bodisi svetovanjem, pa so pri posameznih strokovnih delavcih manjši v srednjih šolah, kot so v ljudskih univerzah in v zasebnih izobraževalnih organizacijah. Razlog je predvsem v tem, ker nekatere šole nimajo posebnega strokovnega delavca, ki bi

¹ Z informiranjem v izobraževanju odraslih opredeljujemo tiste dejavnosti, ki pomenijo le prenašanje določenih informacij, za katere menimo, da so pomembne za posameznikove odločitve za izobraževanje oziroma v proces izobraževanja. Za svetovanje pa štejemo dejavnosti, v katerih posamezniku poleg tega, da mu damo informacije, pomagamo te informacije tudi ovrednotiti. Vodimo ga pri odločanju, povezanim z izobraževanjem, mu pomagamo ob težavah pri izobraževanju ter svetujemo, kako in kaj po končanem izobraževanju.

skrbel za izobraževanje odraslih, ostali kadri pa tudi nimajo dovolj časa za informativno-svetovalno delo za izobraževanje odraslih (to delo je za njih dodatno, poleg izobraževanja mladine).

Obseg časa, ki ga posamezni delavci namenijo informiranju in svetovanju, je različen. Analiza odgovorov kaže, da je v srednjih šolah obseg izrazito večji ob izobraževalnih konicah (npr. v mesecu, ko poteka vpis v večino izobraževalnih programov) in se giblje od 25 do 80 %, pri čemer so najbolj vključeni vodje enot za izobraževanje odraslih na srednjih šolah in organizatorji izobraževanja; v nekaterih srednjih šolah, ki pa nimajo vodje enote za izobraževanje odraslih, pa so navedli, da so to vlogo opravljali bodisi administrativni delavci bodisi strokovni delavci.

Pri srednjih šolah je zanimivo še to, da so nekatere šole navedle, da so se v informiranje in svetovanje za izobraževanje odraslih vključili tudi šolski svetovalni delavci (praksa, da se šolska svetovalna služba vključi tudi v dejavnost izobraževanja odraslih, ni pogosta).

V dejavnosti srednjih šol, ki organizirajo tudi izobraževanje odraslih, se tako kot pri ostalih izobraževalnih organizacijah pojavljajo različne vrste informiranja in svetovanja:

- svetovanje za poklicne odločitve (ko posameznik ne ve, kakšno delo želi opravljati): 10 srednjih šol ali 36 %,
- svetovanje za ugotavljanje posameznikovih izobraževalnih interesov (ko se posameznik želi učiti, pa ne ve, kaj): 6 srednjih šol ali 21 %,
- informiranje o možnostih za vpis v izobraževalne programe, ki jih izpeljujejo: 28 srednjih šol ali 100 %,
- svetovanje o možnostih za vpis v izobraževalne programe, ki jih izpeljujejo: 27 srednjih šol ali 96 %,
- seznanjanje z izobraževalno ponudbo v lokalnem okolju: 9 srednjih šol ali 32 %,
- svetovanje o možnostih za vpis v različne izobraževalne programe, ki jih ne izpeljujejo: 8 srednjih šol ali 29 %,
- svetovanje o primernih in učinkovitih metodah učenja: 15 srednjih šol ali 54 %,
- svetovanje ob težavah pri učenju: 16 srednjih šol ali 57 %,
- svetovanje o možnostih za pridobitev denarja za izobraževanje: 12 srednjih šol ali 43 %,
- svetovanje o možnostih za zaposlitev po končanem izobraževanju: 12 srednjih šol ali 43 %,
- svetovanje o možnostih za nadaljnje izobraževanje v njihovi šoli: 18 srednjih šol ali 64 %,
- svetovanje o možnostih za nadaljnje izobraževanje v drugi organizaciji: 14 srednjih šol ali 50 %,
- svetovanje za reševanje osebnih težav udeležencev izobraževanja: 5 srednjih šol ali 18 %.

Zgornji podatki kažejo na to, da v srednjih šolah izrazito prevladuje predvsem informiranje in svetovanje v zvezi v vpisom in izbiro izobraževalnih programov v njihovi šoli, medtem ko se ostale oblike informiranja in svetovanja izvajajo na polovici ali manj srednjih šol, ki so odgovorile na vprašalnik in imajo organizirano svetovanje za izobraževanje odraslih (28 srednjih šol).

Pomoč v srednjih šolah iščejo različne ciljne skupine udeležencev izobraževanja:

- v večini srednjih šol iščejo pomoč predvsem posamezniki, ki se želijo vpisati v programe srednje šole ali so že udeleženci njihovih izobraževalnih programov,
- glede na druge značilnosti pa pogosteje še zaposleni, ki se želijo izobraževati v svojem poklicu ali za delo, ki ga opravljajo, ter mlajši odrasli,
- občasno tudi starši mlajših odraslih, brezposelni, ogroženi z brezposelnostjo ter manj izobraženi.

Največ potreb po informiranju in svetovanju je ob vpeljevanju novih programov (75 % srednjih šol) in ob začetku izobraževalne sezone (82 % srednjih šol). Polovica srednjih šol pa je navedla, da tudi ob koncu šolskega leta.

Informiranje najpogosteje poteka predvsem osebno, takoj zatem telefonsko in z gradivi. Za svetovanje na srednjih šolah pa je zanimivo, da v precejšnjem obsegu poteka telefonsko in z gradivi, da osebno svetovanje sploh ni zelo obsežno (da je svetovanje pogosto osebno, je navedlo 18 % srednjih šol, ki so odgovorile, da imajo svetovanje, ter 7 %, včasih).

V 64 % srednjih šol (od tistih, ki so odgovorile na vprašalnik in izvajajo svetovanje za odrasle) delavci tudi osebno posredujejo v drugi ustanovi, da bi pomagali posamezniku, ki se je obrnil na njih.

Potrebe po informiranju in svetovanju in način organiziranosti za njihovo zadovoljitev

Odgovori strokovnih delavcev, odgovornih za izobraževanje odraslih na srednjih šolah, kažejo, da je njihova vloga predvsem v informiranju in svetovanju za vpis in nadaljevanje izobraževanja v programih, ki jih sami izvajajo.

Za razvijanje informiranja in svetovanja pa bi potrebovali:

- denar za zaposlitev ustreznega osebja: 23 srednjih šol ali 74 %,
- ustrezne možnosti za izobraževanje osebja: 17 srednjih šol ali 55 %,
- svojo informacijsko bazo: 13 srednjih šol ali 42 %,
- prostor in potrebno opremo: 17 srednjih šol ali 55 %,
- ustrezne informacijske baze v lokalnem okolju: 10 srednjih šol ali 32 %,
- ustrezne informacijske baze na državni ravni: 7 srednjih ali 23 %,
- razvito omrežje drugih svetovalnih ustanov v lokalnem okolju: 8 srednjih šol ali 26 %.

Posebej zanimivi pa so odgovori na vprašanje, katerim ciljnim skupinam bi v

srednjih šolah predvsem morali ponuditi svetovanje: izstopajo udeleženci v njihovih programih izobraževanja ter tisti, ki se zanimajo za prekvalifikacije in dokvalifikacije; pogosto pa so navajali tudi ciljno skupino mladostnikov, ki niso uspešno končali "redne" šole.

Odgovori na vprašanje, kako bi v srednjih šolah organizirali svetovanje za odrasle, če bi imeli za to vse potrebne možnosti, pa so naslednji:

- imeli bi samostojnega svetovalca za potrebe svoje organizacije: 12 srednjih šol ali 39 %.
- imeli bi enega ali več samostojnih svetovalcev za posamezna področja ali programe: 5 srednjih šol ali 16 %.
- svetovanje bi bila ena od nalog zaposlenih, posebnega svetovalca ne bi imeli: 15 srednjih šol ali 48 %.
- svetovanje bi opravljal občasno zunanji sodelavec: 4 srednje šole ali 13 %.

Iz odgovorov se vidi, da bi večina imela bodisi samostojnega svetovalca bodisi bi bilo svetovanje ena od nalog zaposlenih.

V naslednji številki *Novičk* pa bom prikazala še nekatere sintezne in primerjalne ugotovitve o informiranju in svetovanju za izobraževanje odraslih v predstavljenih treh različnih tipih izobraževalnih organizacij.

mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

PUM-ovo popotovanje od Ljubljane do Uršlje gore

V mesecu maju smo zaključili 150 ur od skupno 200-urnega izobraževalnega programa za mentorje *Projektno učenje za mlade (PUM)*. Kandidati za mentorje so opravili nastop pred skupino udeležencev PUM iz Ljubljane, sedaj pa pripravljajo seminarsko nalogo, s katero bodo izkazali pridobljeno znanje v programu. Če bo šlo vse po načrtu, bodo jeseni začele delovati tri skupine pumovcev – dve v Ljubljani in ena v Slovenj Gradcu. Program PUM je namenjen mladim brezposelnim brez temeljnega poklica v starosti 15 do 26 let. Ker smo o programu že pisali, ga danes ne bomo posebej predstavljali. Tistim pa, ki bi ga želeli spoznati, so informacije dostopne na Andragoškem centru.

Kandidati za mentorje PUM se morajo udeležiti dvestournega izobraževalnega programa in ob koncu opraviti nastop pred skupino udeležencev PUM ter pripraviti projektno nalogo – načrt učnega projekta z utemeljitvijo.

V izobraževalnem programu za mentorje PUM (IPM) udeleženci spoznajo značilnosti in probleme brezposelnih mladih, izdelajo shemo podporne socialne mreže institucij (in posameznikov), ki je pomembna za reševanje opisane problematike mladih, in se usposobijo za načrtovanje in izvajanje projektnega učnega dela, ki je temeljna didaktična značilnost programa PUM. Pri tem se udeleženci seznanijo tudi s sodobnimi pojmovanji učenja, temeljnimi prvini andragoškega svetovalnega dela, z metodami in oblikami učenja, pojmovanjem in uporabo raznolikih učnih virov ter splošnimi načeli in prijemi pri animaciji okolja in mladih za vključitev v program PUM.

Letošnja skupina kandidatov za mentorje šteje sedem udeleženk in štiri udeležence. Pet udeleženk in dva udeleženca prihajajo iz Ljubljane, dve udeleženki in dva udeleženca pa iz Slovenj Gradca. Vsi imajo izkušnje pri delu z mladimi. Imajo zelo raznoliko strokovno izobrazbo: socialno delo, psihologija, tekstilna tehnologija, strojništvo in agronomija. Skupini so se pridružili z različnimi motivi, vsem pa je bilo skupno, da želijo delati z mladimi na drugačen, mladim prijazen način. Kmalu po začetku je skupina ustvarila prijateljsko in delovno vzdušje. Kljub temu, da je program potekal dva meseca vsak petek in soboto po osem ur in en teden strnjeno po 12 ur, so prihajali redno. Največkrat se je zgodilo, da smo bili izvajalci programa tisti, ki smo poskrbeli, da se delavnice niso podaljševale za več kot pol ure. Pri nekaterih temah se je živa diskusija nadaljevala še na hodniku ali na parkirišču.

Nastop pred udeleženci PUM je pripravila celotna skupina. Odločili smo se, da pumovce iz Ljubljane popeljemo na izobraževalni izlet na Koroško. Finančnih sredstev za organizacijo izleta nismo imeli na voljo. Po načelih projektnega učenja smo pripravili načrt izvedbe. Mentorji so si med seboj razdelili vloge in projektne naloge. Uspelo jim je zagotoviti atraktiven prevoz, program in hrano za vse udeležence izleta (bilo nas je 20). Slovenska vojska nam je za ta dan posodila dva vojaška džipa z voznikom in dva vokitokija. Za to se jim na tem mestu najlepše zahvaljujemo. Lokalne trgovine in peki pa so prispevali jedačo in pijačo. Tudi njim velja iskrena zahvala.

Mentorji so izbrali zanimivo in povsem neobičajno pot, ki nas je vodila skozi Kamnik, Tuhinjsko dolino in po gorskih cestah do Smrekovca, od tod preko Črne do Slovenj Gradca. Od tam smo se odpravili do Uršlje gore, kjer smo še dvajset minut pešačili navkreber. Na Uršlji gori je televizijski oddajnik Plešivec, ki smo si ga tudi ogledali, in stara gotska cerkev, ki pa je bila žal zaprta. Na poti smo se večkrat ustavili, enkrat za malico, največkrat pa zato, da so pumovci odgovorili na različna vprašanja in uganke, ki so bile povezane z imeni ter zgodovinskimi in geografskimi posebnostmi krajev, kjer smo se ustavljali. Pumovci so pot ves čas spremljali na zemljevidu in ustrezno usmerjali voznika. Izlet smo sklenili s skupnim obedom v naravi. Čisto na koncu pa smo v krogu posedli na travo in si povedali vtise o izletu.

Mlade je najbolj prevzel vzpon na vrh Uršlje gore. Nekateri so se morali zelo potruditi, da so ga dosegli. Eden od njih se je izrazil takole: "Čeprav je bila pot na vrh strma in naporna, je to v primerjavi z razgledom in lepoto, ki jo odkriješ zgoraj, zanemarljivo. Za to bi bil pripravljen hoditi še veliko više." Veliko jih je izrazilo željo, da bi organizirali še kakšen podoben gorski izlet, drugi pa so sklenili, da se bodo ob prvi priložnosti povzpeli na domačo Šmarno goro. Zdelo se nam je, da so mladi iz PUM začutili naravo kot prijateljico, ki radodarno podari vso lepoto tistemu, ki se jo potruži odkriti.

Mentorji so si pridobili konkretno izkušnjo iz dela v PUM. Povedali so, da na začetku niso bili povsem prepričani, da so sposobni brez kakršnihkoli sredstev izvesti takšen učni projekt. Pri delu so ugotovili, da bi nekatere stvari lahko drugače postavili. Povedali so, s čim so bili zadovoljni in kaj bi radi izpopolnili.

Izobraževalni program za mentorje PUM so ocenili dobro, čeprav so spregovorili tudi o tistem, kar jim v programu ni bilo všeč. Dober se jim zdi zaradi novih stvari, ki so se jih naučili, in zato ker jim je omogočil, da se pogovorijo in drugače premislijo o stvareh, ki so jih že počeli ali se o njih učili. Vsi so se tudi dobro počutili v učni skupini. Pri nekaterih vsebinah so pričakovali večjo konkretnost in neposredno prenosljivost v svojo bodočo prakso. Za večino vsebin so menili, da bi jim morali odmeriti več časa, nekatere pa bi bile po njihovem mnenju lahko krajše. Prezahteven in izčrpujoč pa se jim je zdel tempo, v katerem je tekel program. Predlagali so nam, da v prihodnje program organiziramo za daljše časovno obdobje.

O svoji usposobljenosti za mentorstvo v PUM so menili, da se bodo pravi problemi pokazali šele, ko bodo začeli delati z mladimi. Ocenili so, da program PUM od mentorjev zelo veliko zahteva, obenem pa je zaradi istega tudi privlačen in izziven. Veliko bi jim pomenilo, ko bi država in okolje, v katerem bo PUM deloval, zagotavljala ustrezno podporo. Menijo, da je program PUM zanimiv, tako za udeležence kot za mentorje in da je okolju, iz katerega prihajajo, potreben.

Natalija Žalec, ACS

UTRINKI IZ SVETA

Vseživljenjsko učenje v Veliki Britaniji – izziv za medije, politike, sponzorje...

V Veliki Britaniji je od 16. do 22. maja v organizaciji NIACE, nacionalne organizacije za izobraževanje odraslih, potekal Teden odraslih učencev, tokrat že sedmič. Bolj kot številčnost in raznovrstnost prireditev (v vsem Tednu se jih zvrsti okoli 5000) je občudovanja in posnemanja vredna pozornost, ki jo dogodku namenjajo javna občila in politiki, ter interes, ki ga zanj pokažejo različni pokrovitelji. Ti se namreč v Teden vključujejo kot soorganizatorji, izvajalci in sodelavci in tako omogočijo, da pojem vseživljenjskega učenja resnično odmeva v javnosti.

Druga priložnost

Dati ljudem priložnost, da se spet začnejo učiti, da si pridobijo izobrazbo in samozavest, ki jim bosta odprla vrata v novo zaposlitev, da se učijo v skupini, vzpostavljajo nove prijateljske vezi in znanstva, da presežejo "travme" šolskih dni in spoznajo učenje z druge plati – kot užitek in osebno rast – to je bil namen kampanje (Druga priložnost), ki jo je organizirala BBC prav v času, ko so tudi pri NIACE pripravljali prvi Teden. Do tesnega sodelovanja je bil tako le še korak: BBC je prikazovala krajše propagandne spote, v katerih so nastopale znane in priljubljene osebnosti, med drugimi tudi igralci iz nanizanke Eastenderji, poglobitni namen pa je bil oglaševanje brezplačne telefonske linije, kjer je bilo možno dobiti informacije o izobraževanju odraslih. Dve leti že teče tudi druga akcija, imenuje se "Računalniki ne grizejo". To je doslej najobsežnejši projekt izobraževalnega oddelka pri BBC in pod vplivom radijskih in televizijskih oddaj je več kot tisoč organizacij – od trgovin, gostiln, knjižnic in kolidžev – ponudilo obiskovalcem brezplačne začetne tečaje iz računalništva. BBC je predvajala daljšo oddajo z istim imenom, več krajših propagandnih spotov, v kampanji pa so sodelovali trije radijski programi. Da je bil namen kampanje prodreti v "vsako britansko vas", pa sem se prepričala tudi sama, ko mi je na oddaljenem severozahodnem otoku Skyeju v oči udaril plakat z voditeljema omenjenih oddaj. Letos so začeli tudi s posebno akcijo, namenjeno učiteljem, torej: "Računalniki ne grizejo – za učitelje". Tudi naši šolniki bi verjetno morali priznati, da jih njihovi učenci v znanju iz računalništva že močno prekašajo...

"Vsrkaj jo"

Channel 4, neodvisna britanska družba, se v Teden vključuje na svojevrsten način. Lani je prispevala serijo kratkih filmov z naslovom "Vsrkaj jo" (Soak it up) –

izobrazbo namreč. S to serijo so možnosti neformalnega učenja želeli predstaviti v nekoliko nenavadnih prostorih za kaj takega – v gostilnah in se tako približati ljudem tam, kjer se pač zbirajo. Med izobraževalnimi aktivnostmi so bile pripovedovanje zgodb, slikanje, vrtnarstvo in podobno. Obiskovalci so v sproščenem vzdušju skupaj s pivom srkali tudi "kapljice znanja". Organizatorji so želeli sporočiti, da učenje ni niti nekaj zatohlega niti čudškega in da ga je z nekoliko podpore učiteljev zmožen vsakdo. Channel 4 je poleg tega dal izdelati še podstavke za pivo, ki so promovirali izobraževalne programe in brezplačno telefonsko linijo.

Letos so se odločili za serijo oddaj, v kateri so prikazali dostop oseb z učnimi težavami in telesno prizadetostjo do učenja in izobraževanja. Sporočilo, ki ga je nepokretna in govorno prizadeta ženska namenila občinstvu, je zvenelo resnično pretresljivo: "Nikar ne mislite, da ne zmorete – ker vi to zmorete!"

ITV, prav tako neodvisna TV družba, deluje regionalno in morda tudi v tem tiči razlog, da so njeni zaposleni neposredno aktivni pri koordinaciji krajevnih dogodkov v okviru Tedna. Poleg tega so posamezne regionalne TV hiše predvajale različne programe na temo učenja odraslih, dokumentarne oddaje, lokalne zgodbe in podobno. Brezplačno so oglaševali odprto telefonsko linijo in predstavljali dobitnike nagrad odraslim učencem. V preteklosti so regionalne postaje ITV zaposlovale tudi referente za izobraževanje, katerih naloga je bila podpirati učenje v lokalni skupnosti. Leta 1992, ko so pri NIACE uvajali projekt, pa so ti delavci postali tehnološki presežek. NIACE jim je želela pokazati, kako dragoceno delo so opravljali, in tako se je porodila ideja, da bi se državna priznanja podeljevala po TV regijah, s tem pa so dosegli tudi tesno sodelovanje regionalnih ITV pri organizaciji Tedna.

Tudi druga javna občila – radio in časopisi – veliko poročajo in obveščajo. Lani je bilo na temo izobraževanja odraslih samo v času Tedna v nacionalnih in lokalnih časopisih objavljenih več kot 1000 člankov, Guardian in Independent sta mu namenila dve tematski strani, Times ni preveč zaostajal in še celo tabloidni Sun je poročal. Londonski Time out, ki tedensko obvešča o dogodkih s področja kulture in zabave, pa je omogočil izdajo in distribucijo koledarja prireditvev – kot posebne priloge, in sicer v nakladi 100.000 izvodov.

Sem odrasli učenec

David Blunkett, državni sekretar pri ministrstvu za izobraževanje in zaposlovanje, verjetno ve, kaj govori, ko opisuje svojo strast do izobraževanja odraslih. Slep je in odraščal je v času, ko so bile tudi v Veliki Britaniji slepim namenjene kvečjemu službe telefonistov. Je tudi izjemno priljubljen in njegova navzočnost pri slovesni podelitvi državnih priznanj je v dogajanje na odru vnesla še več prisrčnosti. Časnik Independent je Tednu odraslih učencev namenil dve strani in tam sem naletela tudi na njegov članek, v katerem opisuje osebna prizadevanja in prizadevanja vlade za to, da bi izobraževanje odraslim naredila dostopnejše in privlačnejše. Gre seveda za

to, da je izobraževanje in vseživljenjsko učenje pot, ki vodi do mednarodne konkurenčnosti gospodarstva, s tem se seveda odpirajo nova delovna mesta, in ki hkrati aktivira posameznike, da svoje zaposlitvene in osebne težave premagujejo na konstruktiven način. David Blunkett zase pravi, da je odrasli učenec in da želi razviti številne možnosti za izobraževanje, ki bi zajele kar največ ljudi. Britanska vlada do leta 2002 namerava povečati število prostih mest na kolidžih in univerzah za 500.000, delovati pa načrtuje tudi na področju osnovnega izobraževanja: dodatnih 500.000 ljudi naj bi znanje iz matematike in maternega jezika izpopolnilo na posebnih tečajih. V državi razvijajo tudi poseben projekt Univerza za industrijo, s katerim želijo omogočiti izobraževanje na delovnem mestu: v grobem gre za to, da bi osebne računalnike v podjetjih z intranetom povezali z univerzo oziroma kolidžem in tako med drugim olajšali tudi dostop do študijskega gradiva. Nekatero večje družbe, kot na primer Ford in Motorola, so se pilotskemu projektu že pridružile in baje z njim dosegle velik uspeh. Prizadevanja vlade naj bi dosegla tudi dolgotrajno nezaposlene in ženske. Zanimiva sta projekta iz Sunderlanda, kjer so organizirali tečaje v prostorih nogometnega kluba, in Gatesheada, kjer so v nakupovalnem središču podzemne železnice omogočili ljudem dostop do računalnikov. Idej ne manjka, idealizma pa tudi ne: Blunkettov cilj je spremeniti odnos ljudi do izobraževanja pri delu. S tem namenom pri ministrstvu poleg naštetega vpeljujejo tudi nov program, ki bi sindikatom omogočil, da bi v sodelovanju z delodajalci razvijali inovativne pristope k izobraževanju na delovnem mestu.

Marsikdo od tistih, s katerimi sem v času Tedna prišla v stik, na primer Kay Smith, koordinatorica Tedna, in Shiela Brown, predstavnica BBC in članica iniciativne skupine, je izrazil veliko upanje, da se z Blairovo vlado izobraževanju odraslih resnično pišejo boljši časi. Politiki vidijo svojo vlogo in priložnost in se vključujejo v Teden odraslih učencev. Tudi tako, da se udeležijo kakšnega začetnega tečaja v času Tedna, ali pa tako, da Teden formalno podprejo: v parlamentarni zgradbi so organizirali sprejem za organizatorje, predstavnike medijev in tuje predstavnike. Po drugi strani pa... (ne vem, ali naj zapišem): z zniževanjem sredstev za izobraževanje v lokalnih proračunih se zmanjšujejo tudi možnosti za izobraževanje iz strasti in za osebno zadovoljstvo. Torej, izobraževanje za industrijo da, za zabavo ne! Najbolj prikrajšani pri takšni politiki so starejši. Stotine življenjskih zgodb se vsako leto pojavi o starejših ljudeh, ki možnosti za učenje izrabijo za to, da podaljšajo aktivno življenje, spoznajo nove ljudi in se prilagodijo na spremenjene razmere, in dokazujejo, da se starejši lahko učijo; ne nazadnje to kažejo tudi raziskave. Čeprav so, kot pravi Alan Tuckett, direktor NIACE, "stari mački več kot pripravljeni na nove trike", je denarja za njih zdaj manj.

Nagrade za najbolj prizadevne

Že omenjena Shiela Brown je pripovedovala, kako so na začetku, po vrnitvi iz ZDA, razmišljali o tem, da bi tudi v Veliki Britaniji podeljevali nagrade odraslim učencem.

Takrat je Teden v ZDA potekal četrto leto, bil je že na zelo visoki ravni in dobitniki državnih nagrad so bili vabljeni na zajtrk v Belo hišo. Pri NIACE so nekoliko dvomili o tem, da bi se nagrade prijele tudi v njihovi državi, saj je bilo v tistem času, pa morda tudi še danes, na Otoku čutiti precejšen odpor do kakršnih koli nagrad, do tega, da nekdo zmaga in drugi izgubi – do tekmovalnosti torej. Še posebej je bilo tako na področju izobraževanja odraslih. Odločili so se, da bodo nagrajence izpostavili kot zgled za to, kaj se s pomočjo učenja da doseči, in kot dokaz, da se z učenjem da izvleči iz še tako težkega življenjskega položaja. Upali so, da bodo na tak način tudi druge spodbudili k učenju.

Danes imajo precej razvejen sistem nagrajevanja. Nagrade posameznikom podeljujejo regionalno, v organizaciji postaj ITV. Zgodbe so takšne, da se jih ne da pozabiti. Na primer Thomasova: pri 87. letih se je spet začel učiti, in sicer zato, da bi pomagal svoji telesno prizadeti ženi. Udeležil se je programa za frizerski poklic, ker je želel, da bi bila ženina pričeska lepo urejena. Ali sedeminšestdesetletni Edward, ki je bil do upokojitve uspešen podjetnik, potem pa si je zaželel, da bi dosegel še izobrazbo, ta se mu je do takrat vztrajno izmikala. Vsak od nagrajencev je za to, kar je s pomočjo učenja dosegel, moral premagati težke ovire: oddaljenost od kraja izobraževanja, finančne težave, zdravstvene težave, problem varstva otrok, lastne predsodke in predsodke okolice, mnogi pa tudi travmatične spomine iz časov šolskega izobraževanja. Takšen je tudi Dorisin primer. Zaradi sprememb na delovnem mestu je morala pridobiti formalno izobrazbo, še enkrat stopiti skozi šolska vrata, premagovati strah in občutek slabosti ob tem. Do takrat ni vedela, zakaj je imela nekoč v šoli težave z branjem in pisanjem, in šele pri triinpetdesetih so ji povedali, da ima disleksijo. Med nagrajenci je veliko mater samohranilk, pa tudi takšnih, ki imajo že odrasle otroke. Ena od teh je Jayne, pri enainštiridesetih je vpisala program za avtomehanike in se tako znašla med kopico mladeničev, ki jim je s svojo zavzetostjo za zgled.

Letos so uvedli še posebne nagrade tistim, ki skrbijo za fizično ali mentalno prizadete ljudi, saj imajo precej otežen dostop do izobraževanja in jim tovrstna finančna pomoč še kako prav pride.

Money, money, money...

Nagrade so torej res nagrade: javni moralni podpora in pohvali sledi tudi konkretna finančna pomoč. Tudi promocija Tedna je resnično obsežna: s številnimi plakati, letaki, zgibankami, vrečkami, grozdi balonov, ki pestrijo številne prireditve, podlagami za miške, majicami, posodami za pisala, in še bi lahko naštevali, je cilj organizatorjev - doseči čim večje število ljudi - prav gotovo dosežen. Vse to seveda zahteva sredstva, ki jih ministristvo za izobraževanje in zaposlovanje in socialna fundacija pri Evropski zvezi ne bi niti mogla niti hotela zagotoviti. Petdeset odstotkov sredstev prispevajo različni sponzorji, naj tu naštejemo le nekatere: pošta, IBM, Mark & Spencer, Sainsbury... Očitno vidijo svoj interes v promociji izobraževanja in učenja

- s tem se namreč tudi sami v javnosti uveljavljajo kot organizacije, ki v učenje in izobraževanje veliko vlagajo. To je "imidž", ki za trženje nekega podjetja postaja čedalje pomembnejši. Ali pa se v tem odraža drugačna zrelost neke druge družbe?

mag. Maja Korošak, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Andragoška poletna šola, četrta - Ajdovščina,
8.-12. junij 1998

"Izobraževanje za boljšo zaposljivost ljudi v kraju"

Andragoška poletna šola je bila letos že četrto leto posvečena *izobraževanju odraslih za lokalni razvoj*. Letos je tematsko posegla tudi v vprašanje *civilne družbe, zaposljivosti ljudi v kraju in solidarnostnega gospodarstva oziroma socialne ekonomije*.

Proizvedene vrednosti na svetu je vse več, iz sekundarnega sektorja pa se seli v terciarni, storitveni sektor oziroma tja, kjer je prisotna informatika. Poseganje države v gospodarstvo se zmanjšuje. Globalizacija gospodarstva in kulture je pomembna sprememba, ki sili ljudi tudi v odkrivanje in poudarjanje lokalnega. Svet je v krizi, pa ne v krizi pomanjkanja, marveč v krizi izobilja, v kateri je treba proizvedeno deliti. Potrebna je *solidarnost*.

Solidarnostno gospodarstvo, ker tržno ne zadošča

Ko preučujemo dela ekonomistov, spoznamo, da mnogi, tako kot Adam Smith, verjamejo v "nevidno roko" trga. Zavemo pa se, da nekateri ekonomisti že v preteklosti razmišljajo tudi o tem, da se manjše skupine ljudi lahko povežejo v skupnost in si proizvedeno delijo v skupno dobro. Takšna solidarnost je še posebej potrebna, kadar gre za ljudi s svojskimi potrebami in zmožnostmi, ki se v tekmovalnost trga, usmerjenega v dobiček, ne morejo vključiti. Takšni ljudje pa so v Sloveniji in drugod v večini. Trg lahko zadovolji le potrebe manjšine. Kaj zdaj?

Solidarnosti se moramo učiti, jo doživeti, kajti proizvedeno bomo delili, če bomo znali. Tako se solidarnostno gospodarstvo, ki se postavlja ob bok nezadostnemu tržnemu gospodarstvu, usmerja v skupno proizvajanje in učenje solidarnosti.

Solidarnostno gospodarstvo je prepleteno z *lokalnim razvojem*, v katerem prevladujejo tri načela: *načelo subsidiarnosti, načelo sodelovanja prebivalcev v kraju in načelo partnerstva lokalnih nosilcev razvoja*. Solidarnostno gospodarstvo samo pa je tisto, ki zahteva sodelovanje čim večjega števila skupin in socialnih kategorij ljudi v kraju, ki upošteva kolektivni interes in uveljavlja raznorodno financiranje lokalnih projektov.

Brezposelnost in zaposljivost

Sedemdeset odstotkov brezposelnosti v Sloveniji je strukturne, kajti ljudje nimajo dovolj izobrazbe, izkušenj in pravih lastnosti za posamezna dela. Samozaposlovanje je tako kot samostojno učenje namenjeno tistim, ki imajo veliko mero poguma in ustvarjalnosti. Preusposabljanje brezposelnih je začasen ukrep, ki človeka ne pripelje nujno do cilja. Lahko vodi v depresijo, ko človek spozna, da ga delovno mesto na koncu napornega izobraževanja ne čaka. Zato je preusposabljanje le delna rešitev ali rešitev za nekatere.

Večina ljudi je brezposelnih zato, ker preprosto niso zaposljivi. Zaposljivost je sestavljena iz izobraženosti, znanja, spretnosti, čustvene trdnosti in odprtosti, poguma, odpornosti proti stresnim dogodkom, prevzemanja odgovornosti, ustvarjalnosti, metodičnosti, prispevanja za skupnost, samostojnost, sodelovanje, odločanje in soodločanje, videz, zdravje. Ko razmišljamo o tem, kako pomagati nezaposlenim (in sebi, kajti nezaposlenost ni le njihovo vprašanje), moramo vedeti, da ni dovolj, da jim omogočimo le pridobivanje višje ravni izobrazbe. Ta predstavlja le manjši del človekove zaposljivosti.

Civilna družba, nevladne organizacije, društva in prostovoljske organizacije so del *družbenega ali skupnostnega učenja ljudi*, ki bogati njihovo zaposljivost.

V Andragoški poletni šoli smo se tako veliko ukvarjali z zaposljivostjo človeka in s pozitivnimi vidiki brezposelnosti. To je čas, ko človek lahko razmisli o sebi, odkrije tiste sile in lastnosti, ki jih je do tedaj podcenjeval, odkrije, kako veliko stvari zna, pa zanje prej ni vedel, odkrije svoje prave motive. Za mnoge je dobro, da stojimo ob njih, jih povežemo med seboj in z drugimi (na primer prostovoljci in zaposlenimi strokovnjaki), jim pomagamo uveljaviti in razvijati njihove sposobnosti, jim damo priložnosti socialnega učenja in skupnega proizvajanja in se potem umaknemo.

Značilne oblike lokalnih projektov so *lokalne pobude*, s katerimi smo v Sloveniji sistematičneje začeli leta 1996 in na katerih delno sloni *regionalni razvoj*. Evropska komisija govori o devetnajstih področjih, ki so v skupnem interesu ljudi v kraju in na katerih je moč razvijati lokalne pobude. Na primer storitve za posameznika, kultura, avdiovizualna sredstva, komunikacijska tehnologija, kulturna dediščina, šport, energija itd.

Pa še to, brezposelnost in druge družbene probleme lahko rešujemo le na podlagi tega, kar je pozitivno. Prepogosto si namreč nadevamo črna očala, ko si prizadevamo za razvoj človeka, skupnosti ali kraja. Razvoj ni mogoč, če izhajamo iz pomanjkljivosti, marveč le če izhajamo iz tega, kar je, kar obstaja in kar predstavlja neko prednost. To seveda še ne pomeni, da si moramo pred pomanjkljivostmi zatisniti oči.

Dušana Findeisen, Logos

Pridobivanje novih konkurenčnih znanj za brezposelne prodajalce

V Dobi smo razvili izobraževalni program prodajalec za današnji čas, ki vključuje tudi praktično usposabljanje. S pomočjo Republiškega zavoda za zaposlovanje bo program izvajalo še deset izvajalcev.

Dobro leto je že od tega, kar smo na DOBI na pobudo Republiškega zavoda za zaposlovanje, Enote Maribor, razvili izobraževalni program Prodajalec za današnji čas. Program je namenjen brezposelnim prodajalcem, ki že imajo poklic, nimajo pa delovnih izkušenj ali so te neustrezne in je zato njihova konkurenčnost na trgu dela majhna. Pridobljeno formalno znanje žal danes ne zadostuje več, saj sodobna trgovina zahteva drugačno prodajo: prodajalca, ki bo kadarkoli znal pritegniti kupca, mu na primeren način ponuditi in prodati blago ter s tem povečati dobiček.

Teoretični del

Cilji programa so seznanitev s sodobnimi pristopi za učinkovito prodajo, motiviranje brezposelnih, praktična zaposlitev in spodbuditev za aktivno iskanje zaposlitve. Tako se prodajalci v teoretičnem delu, ki traja dva meseca, seznanjajo s sodobnimi pristopi pri prodaji in usvajajo nova znanja s področij: osnove marketinga, psihologije prodaje, vodenje prodajnega pogovora, ravnanje s strankami, ureditev trgovine in izložbe; spoznavajo upravljanje z računalniškimi blagajnami in sporazumevanje v tujem jeziku. To so tudi strokovne vsebine dvomesečnega usposabljanja brezposelnih prodajalcev. Poleg teh pa v programu brezposelne usposobimo še za aktivno iskanje zaposlitve in jih pripravimo na učinkovito predstavitev pri delodajalcu.

Praktično usposabljanje

Dvomesečnemu teoretičnemu usposabljanju sledi še praktično usposabljanje pri delodajalcu. Brezposelnim prodajalcem poskušamo skupaj z Zavodom za zaposlovanje poiskati ustreznega delodajalca za praktično usposabljanje, to traja tri mesece. V tem času si pridobijo še kako potrebne delovne izkušnje za samostojno prodajo. Praktično usposabljanje sofinancira Zavod za zaposlovanje, delodajalec pa je dolžan prodajalca zaposliti še najmanj za šest mesecev.

Takšna kombinacija teoretičnega in praktičnega usposabljanja prinaša korist brezposelnim in delodajalcem. Prodajalec pridobi praktična znanja za samostojno prodajo, delodajalcu pa omogoča oblikovanje prodajalca v skladu z lastnimi potrebami in možnostmi.

Izkušnje v Mariboru so dobre

Doslej je v našem mestu usposabljanje po tem programu zaključilo že preko štirideset prodajalcev. Izkušnje so spodbudne, udeleženci so se po zaključku v veliki večini tudi zaposlili pri delodajalcih, ki so jih sprejeli na praktično usposabljanje.

Program bo izvajalo še deset izvajalcev

Zaradi dobrih izkušenj se je Republiški zavod za zaposlovanje odločil za sofinanciranje širitve programa tudi v druge enote po Sloveniji. Tako smo na DOBI pripravili projekt širitve programa, ki vključuje usposabljanje drugih izvajalcev z usposabljanjem predavateljev in spremljanjem izvajanja programa. Po usposabljanju si ustanova pridobi licenco za samostojno izvajanje programa.

V tem času poteka na DOBI usposabljanje desetih izvajalcev. Ti bodo s samostojnim izvajanjem programa v svojem kraju pričeli predvidoma v jeseni. V DOBI pa bomo to izvajanje spremljali.

Jasna Dominko-Baloh, DOBA

Prilagajanje programov pospeševanja zaposlovanja gluhim in naglušnim brezposelnim osebam

Zaostrovanje gospodarskih razmer v naši družbi se seveda odraža tudi na trgu dela. Še posebno je oteženo zaposlovanje invalidnih oseb. Gluhi in naglušni mladostniki, starejši, pa tudi tisti v najugodnejših letih svojega delovnega življenja tako vse težje najdejo in obdržijo zaposlitev.

Brezposelnim oziroma potencialno brezposelnim osebam so na voljo številni programi aktivne politike zaposlovanja, ki usposabljaajo za uspešnejše iskanje in zadržanje zaposlitve, hkrati pa delodajalce na različne načine motivirajo za njihovo zaposlovanje.

Zaradi okvare ali odsotnosti sluha so ti programi pogosto nedostopni naglušnim, sploh pa gluhim osebam. V primeru prisotnosti teh bi bilo potrebno zagotoviti tolmača oziroma trenerja, predavatelja oziroma team, ki je usposobljen tako za izvedbo programa kot za delo z gluхими in naglušnimi osebami.

Ker v Celju že dlje časa dobro sodelujemo strokovne in druge institucije (Republiški zavod za zaposlovanje - Centralna služba in Območna enota Celje, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Območna enota Celje, Zavod za zdravstveno

zavarovanje Slovenije, Območna enota Celje, Center za rehabilitacijo invalidov Celje in drugi), ob združevanju kadrov, dela in sredstev v našem prostoru ne bo težko izpeljati eksperimentalnih izvedb nekaterih programov pospeševanja zaposlovanja za gluhe in naglušne osebe (kot so npr. informativno-motivacijski programi, programi za odkrivanje poklicnega cilja, programi funkcionalnega izobraževanja, klub za iskanje zaposlitve).

Društvo gluhih in naglušnih Celje namreč možnosti ima: kadrovske (tolmači za znakovni jezik) in prostorske, pa tudi opremo, in jih za eksperimentalno izvedbo programov pospeševanja zaposlovanja (videotehnologija, indukcijska zanka itd.) lahko ponudi.

V podjetju RACIO Celje smo pripravljeni v sodelovanju z društvom prilagoditi dva programa, ki smo ju razvili in ju izvajamo za različne skupine brezposelnih oseb. To je informativno-motivacijski program z nazivom "Če hočem, sem lahko aktiven" ter program za odkrivanje poklicnega cilja za mlade "Kako naj zastavim svojo profesionalno in življenjsko pot v prihodnje" ali "Poletna šola podjetništva za mlade od 17 do 27 let".

Prvi program je namenjen informiranju brezposelnih oseb o možnostih za premostitev stanja brezposelnosti in motiviranju za njihovo izrabo, drugi pa mladim, da si za življenje in delo v skladu s sposobnostmi in interesi načrtajo optimalno pot. Podrobneje smo ju predstavili že v prejšnjih številkah Novičk.

Z Republiškim zavodom za zaposlovanje se že dogovarjamo za moralno in materialno podporo pri prilagajanju omenjenih programov, pa tudi drugih, skupini gluhih in naglušnih iskalcev zaposlitve, da bodo lahko ti pričeli konkurenčneje nastopati na trgu delovne sile.

mag. Tatjana Dolinšek, RACIO Celje

PREBRALI SMO ZA VAS

Izobraževalni program za odrasle, od načrta do izpeljave

V knjižni zbirki Andragoškega centra Slovenije Nove poti je izšel priročnik *Izobraževalni program za odrasle, od načrta do izpeljave*, avtorice Metke Svetina. Gre za eno prvih publikacij pri nas, ki celovito predstavlja nastanek izobraževalnega programa za odrasle.

Bralec se v prvih poglavjih seznanja s pojmom kurikulum in njegovimi sestavinami, potem pa s temeljnima prijemoma pri programiranju izobraževanja odraslih: z neintegriranim in integriranim ali sistemskim prijemom. V poglavju Pomen modelov načrtovanja izobraževalnih programov spoznamo korake v načrtovanju, od analize okoliščin in udeležencev do evalvacije izobraževalnega programa. Za tem beremo o posebnostih ciljne skupine, o ugotavljanju potreb po izobraževanju, ciljih izobraževalnega programa, načrtovanju izpeljave izobraževalnega programa in evalvaciji izobraževalnega programa.

Avtorica poglobljeno razčlenja etična vprašanja v načrtovanju izobraževalnih programov, s katerimi se načrtovalci pogosto srečujejo. Gre na primer za obvezno udeležbo v izobraževanju, zagotavljanje skrivnosti podatkov, določitev cene programov itn. V zadnjem delu publikacije bralec spozna strategije za načrtovanje izobraževalnih programov, in sicer učinkovito, učnosnovno in procesnorazvojno strategijo, zatem pa še praktične vidike uporabe posamezne strategije.

V času kurikularne preнове programov je priročnik še posebno dobrodošlo branje za vse, ki so kakorkoli vključeni v pripravo novih programov. Seveda pa sega vsebina priročnika še dlje, poznati ga mora vsakdo, ki pripravlja izobraževalne programe za odrasle, tudi če ne bodo spadali med verificirane programe.

mag. Marija Velikonja

POSVETI, KONFERENCE

Münsterški pogovori o izobraževanju odraslih v Evropi

Pogovor - udeležba - sodelovanje

Münster, 11. do 14. avgust 1998

Pobuda za konferenco je nastala na podlagi ocene, da sodelovanje med evropskimi državami na področju izobraževanja odraslih zaostaja za gospodarskim in političnim združevanjem. Cilj konference je vzpodbuditi mednarodno sodelovanje organizacij za izobraževanje odraslih pri splošnem in strokovnem izobraževanju odraslih.

Razprava na konferenci bo osredotočena na tri teme/delovne skupine:

- Ženske - nova vzpodbuda za Evropo?
- Tuji delavci - življenje po upokojitvi
- Informacijska tehnologija - ali rešuje komunikacijske probleme?

Zahvaljujoč denarju, ki ga je prispevalo Nemško zunanje ministrstvo, lahko organizator zagotovi brezplačno udeležbo (bivanje) omejenemu številu (75) udeležencev iz tujine, ki bodo aktivno sodelovali (s prispevkom) na konferenci. Rok za prijavo je 17. julij.

Več podatkov o konferenci dobite na naslovu: Dr. Bernd Lüking, Volkshochschule Münster, D-48127 Münster; e-mail: amt_43@stadt-muenster.de; telefon 0049 251 4924306, faks 0049 251 4927725; internet: <http://www.muenster.de/stadt/vhs>

Meeting in Finland

Tradicionalno srečanje izobraževalcev odraslih na Finskem

1. do 4 oktober 1998

Od 1. do 4. oktobra bo potekalo na Finskem tradicionalno srečanje izobraževalcev odraslih. Informacije in preliminarne prijave lahko dobite oziroma pošljete na naslov: EAEA Office for Information and Documentation, Uudenmaankatu 17 B 28, FIN-00120 Helsinki; telefon 00358 9 646 502; faks 00358 9 646 504; e-mail: eaea@vsy.fi

Mednarodni seminar v Estoniji
**Vloga in organiziranost izobraževanja
odraslih v prehodnem obdobju**
Tallin, 5. do 8. november 1998

Seminar organizira Estonsko združenje izobraževalcev odraslih ANDRAS. Namenjen je izobraževalcem odraslih, načrtovalcem izobraževanja in raziskovalcem. Predvidene so te teme:

- Vloga in organiziranost izobraževanja odraslih v državah v prehodnem obdobju (zlasti srednje- in vzhodnoevropske ter baltske države - SVEB države)
- Izobraževalni trg - izobraževalne potrebe in možnosti v SVEB državah
- Zagotavljanje informacij za izobraževanje odraslih in oblikovanje podatkovnih zbirk
- Dvig kakovosti izobraževanja odraslih
- Mesto izobraževanja odraslih v nacionalnih razvojnih planih v SVEB državah
- Smeri razvoja izobraževanja odraslih v SVEB državah glede na evropske integracijske procese
- Organiziranost in upravljanje izobraževanja odraslih - izkušnje posameznih držav
- Idr.

Dodatne informacije dobite pri Ene Käpp ali Eve Pärmapuu, Lasnamäe 50, EE0014 Tallinn, Estonia; telefon 00372 6 380 390, faks 00372 6 380 180; e-mail andras@andras.ee

Četrta mednarodna konferenca
o učni tehnologiji
Online Educa Berlin
Berlin, 3. do 4. december 1998

V preteklih štirih letih se je Online Educa Berlin razvila v pomembno mednarodno srečanje uporabnikov, raziskovalcev in izdelovalcev učne (izobraževalne) tehnologije.

Lani je sodelovalo na konferenci 100 nastopajočih, ki jih je prišlo poslušat in gledat 620 udeležencev iz 35 držav iz vseh koncev sveta. Letos decembra bodo na konferenci vodilni strokovnjaki in izkušeni uporabniki različnih učnih sistemov zopet izmenjali izkušnje, se pogovorili o zadevah, s katerimi se ukvarjajo, in prikazali uspešne rešitve.

Druge podatke o konferenci bomo preskočili, saj vse najdete na njihovi spletni strani
<http://www.online-educa.com>

ICAE
Šesta skupščina Mednarodnega sveta
za izobraževanje odraslih

Mednarodni svet za izobraževanje odraslih (International Council for Adult Education - ICAE), s sedežem v Torontu, pripravlja v maju 1999 šesto generalno skupščino, tokrat na Jamajki. Kraj in datum bosta izbrana kasneje.

Zbranih je že nekaj predlogov za teme za razpravo na skupščini:

- vloga in pomen izobraževanja odraslih v naslednjem tisočletju,
- izobraževanje/učenje odraslih in "globalna vas",
- glavne smeri razvoja izobraževanja odraslih v novem tisočletju,
- vloga izobraževalcev,
- izobraževanje odraslih in civilna družba ter usposobljenost ljudi,
- informacijska tehnologija in izobraževanje odraslih,
- idr.

Tajništvo ICAE vabi, da jim sporočite svoje predloge glede tem. Seveda se bodo udeleženci konference ukvarjali še z drugimi zadevami in dogodki.

Naslov tajništva ICAE je: 720 Bathurst Street, Ste. 500, Toronto, Ontario, Canada M5S 2R4; telefon 001 416 588 1211, faks 001 416 588 5725; e-mail icae@web.net; spletna stran <http://www.web.net/icae>

OBVESTILA

Andragoški center Slovenije Srečanje izvajalcev Tedna vseživljenjskega učenja

Andragoški center Slovenije vabi vse, ki želijo spet oziroma letos prvič sodelovati pri izvedbi Tedna vseživljenjskega učenja, da se udeležijo srečanja izvajalcev, ki bo 4. septembra ob 9. uri v prostorih centra. Seznanili vas bomo s pripravljalnimi dejavnostmi za TVU, predstavili vam bomo Teden odraslih učencev v Veliki Britaniji, veselimo pa se tudi vaših mnenj, pripomb in želja. Vidimo se torej prvi petek v septembru!

3. julija ob 9. uri pa bo izobraževalno srečanje, na katerem bomo prav tako predstavljali Teden odraslih učencev v VB.

CONFINTEA Nexus online Elektronski bilten o aktivnostih po konferenci CONFINTEA V

Unescov inštitut za izobraževanje iz Hamburga pripravlja elektronski časopis Confintea Nexus Online (pravkar je izšla tretja številka), ki obvešča o načrtovanih, tekočih in minulih dogodkih, povezanih z aktivnostmi po 5. mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih (CONFINTEA V), ki je bila lani v Hamburgu.

Namen časopisa je povečati mrežo obveščanja, ki je bila "spredena" pred konferenco in po njej. Vsi, ki jih zanimajo tovrstne vesti, se lahko naročijo na ta elektronski časopis na naslovu info.confintea@unesco.org

Poleg tega uredništvo Confintea Nexus Online vabi k sodelovanju vse, ki bi želeli objaviti novice o srečanjih, konferencah, publikacijah, pobudah in drugih dejavnostih. Ta obvestila in novice naj pošljejo na isti elektronski naslov.

Dominice, Pierre; Finger, Matthias: Adult education in Switzerland. Zurich: Pro Helvetia, 1991. 93 str.

Crouch, Luis; Vegas, Emiliana; Johnson, Ronald: Policy dialogue and reform in the education sector: necessary steps and conditions. Washington: U.S. Agency for International Development, Bureau for Latin America and the Caribbean, 1993. 28 str. (Advocacy series: education and development; 3)

Social change and adult education research: adult education research in Nordic countries 1992/93/editorial board: Sigvart Tosse, Norway, Bjarne Wahlgren, Denmark, Jyri Manninen, Finland, Maj Klasson, Sweden. Trondheim: The Norwegian Institute for Adult Education (NVI), 1994. 256 str.

Pre-school and primary education in the European Union: the situation in Austria, Finland and Sweden and the EFTA/EEA countries. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996. 63 str.

Structures of the education and initial training systems in the European Union. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1995. 458 str.

Vocational education and training in the Republic of Austria. Thessaloniki: European Centre for the Development of Vocational Training. (CEDEFOP), 1995. 118 str.

Stein, Gayle Sandra: Equipped for the future: a customer-driven vision for adult literacy and lifelong learning. Washington: National Institute for Literacy, 1995. 121 str.

The challenge of the future: future trends in adult and continuing technical and vocational education: an international symposium, Berlin, 16-20 October 1995. Berlin UNEVOC, 1995. 107 str.

Thompson, Ekundayo J.D.: Curriculum development in non-formal education. Nairobi: African Association for Literacy and Adult Education (AALAE), 1995. 111 str.

The Ontario model of adult literacy = Modele ontarien d'alphabetisation des adultes. Toronto: Literacy and Basic Skills section, Workplace Preparation Branch, Ministry of Education and Training, 1996. 107, 103 str.

Adult education and the labour market III: papers from third seminar of the network in Leeds, March 1996. Roskilde; Leeds: Adult Education Research Group, University of Roskilde ; School of Continuing Education, University of Leeds ; ESREA, 1996. 162 str.

